

UIA Kopenhag Bildirgesi: Tasarımla Sürdürülebilirlik

7 Aralık 2009

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA), BM İklim Değişikliği Konferansı'na resmî gözlemci üye statüsünde katıldı. Bu kapsamda UIA, 7-12 Aralık 2009 tarihleri arasında, konferansa paralel olarak "Tasarımla Sürdürülebilirlik" (*Sustainable by Design*) başlıklı bir Açık Forum etkinliği düzenledi. Kopenhag'da bulunan Danimarka Kraliyet Sanat Akademisi'nin Mimarlık Okulu'nda düzenlenen forum, sorumlu ve entegre kent ve yapı tasarımı konusunda strateji ve kavramların geliştirilmesi için, mimarlar topluluğu ve toplumun ilgi duyan diğer kesimlerinin biraraya gelip sunum ve değerlendirmeler yapacağı bir platform oluşturdu. UIA ayrıca İklim Zirvesi'ne sunmak üzere "Tasarımla Sürdürülebilirlik" başlıklı bir bildirme de hazırladı. Bildirme, UIA'nın iklim değişikliğinin yapıları çevre üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak veya tersine çevirmek konusundaki hissettiği sorumluluğu vurguluyor. Dünya mimarlarının tasarımları aracılığıyla çevresel etkiyi minimuma indirebilecekleri ve sürdürülebilir bir çevreye katkıda bulunabileceklerini belirtiyor. UIA bu bildirgeyle, Kopenhag Zirvesi süresince geliştirilecek fikirlerin UIA 2011 Tokyo Kongresi'ne taşınacağını ve bu konuda bir stratejik bir politika belgesinin kabul edileceğini duyuruyor.

UIA'nın Kopenhag'da yürüttüğü çalışmalara ilişkin ayrıntılı bilgi için:
www.uia-architectes.org/cop15_en.html

UIA Kopenhag Bildirgesi'ne İngilizce olarak ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/uiacop15.pdf

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) dünyamızı Tasarımla Sürdürülebilir hale getirmeye kendini adanmıştır. 1993 yılındaki UIA Dünya Kongresi'nde kabul edilen "Sürdürülebilir bir Gelecek İçin Karşılıklı Bağımlılık Bildirgesi" ve Haziran 2008'deki UIA Dünya Kongresi'nde kabul edilen "Sürdürülebilirlik ve Kültürel Çeşitlilik Bildirgesi"¹ aşağıdaki konuların altını çizmiştir:

Yapı ve inşaat endüstrileri, yapıları çevreyi yaratma, değiştirme veya ortadan kaldırmaya ilişkin süreçler ve yapıların tüm yaşam döngüsü boyunca yapılan işlemler, bugünkü iklim değişikliğiyle ilgili sorunumuzun çözümü konusunda sahip olduğumuz fırsatların neredeyse yarısını oluşturmaktadır. Buna ek olarak, gıda, su ve atık yönetim sistemlerinin çevresel etkisi de yapıları çevremizin biçimi ve işleyiş özellikleri tarafından belirlenmektedir.

1980'lerde çevresel odak noktası enerji ve teknik çözümler üzerindedir. Bugün sorunlarımızın çözümü için yalnızca teknolojinin yeterli olmadığını biliyoruz; hem sürdürülebilirlik hem de herkes için yüksek bir yaşam kalitesini sağlamak için bütüncül bir yaklaşım geliştirmemiz gereklidir.

UIA'nın Hedefleri

UIA yapıları çevrenin küresel iklim üzerindeki olumsuz etkisini azaltmak veya tam tersine çevirmek konusunda kendini sorumlu hissetmektedir. UIA, Kopenhag'da gerçekleştirilen BM İklim Değişikliği Konferansı'nda Tasarımla Sürdürülebilirlik stratejisini başlatmaktadır. Bunun

¹ Ç.N. UIA Bildirgeleri'ne Türkçe olarak ulaşmak için: www.mo.org.tr/UIKDocs/uiabildirgeleri.pdf
En son UIA Bildirgesi olan 2008 tarihli UIA Torino Manifestosu için: www.mo.org.tr/UIKDocs/torinomanifestosu.pdf

bir sonraki adımı, 2011'de Tokyo'da düzenlenecek olan UIA Dünya Kongresi ve Genel Kurulu sırasında konuyla ilgili birtakım uygulama programlarının kabul edilmesi olacaktır.

UIA, aşağıdaki konularda çalışacaktır:

- Yapı tasarımı, kentsel tasarım ve bölgesel planlamanın toplumun çevresel etkisini nasıl etkilediği ve sürdürülebilir gelişime nasıl katkıda bulunabileceği konusunda mimarlar, mühendisler, işverenler, yatırımcılar, müteahhitler, kamu otoriteleri ve toplumun genelindeki bilincin ve pratik bilgi akışının geliştirilmesi;
- Milenyum Kalkınma Hedefleri'ne hizmet edilmesi ve hem geçmişten gelen akıldan yararlanarak hem de yeni fikirlere açık olarak tüm insan toplulukları için yaşam kalitesinin geliştirilmesi;
- Diğer paydaşlarla işbirliği içinde, sürdürülebilir mimarlık ve yapıları çevreyle ilgili net hedefler, kriterler ve yöntemler getiren küresel bir kılavuz oluşturulması;
- Farklı iklimsel, politik, sosyal ve kültürel bağlamlardaki bilgi, strateji ve yöntemleri geliştirerek, "Tasarımla Sürdürülebilirlik" yaklaşımını evrensel bir mimari kavram haline getirmek;
- UNESCO-UIA Mimarlık Eğitimi Şartı'na da uygun bir şekilde, mevcut akademik ve mesleki gelişim programları içinde, sürdürülebilirliğe ilişkin daha yoğun ve iyi bir eğitim ve gelişim aranması.

TASARIMLA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Yapıların, peyzajın, doğal çevrenin ve altyapıların, sürdürülebilir bir geleceğin sürekli olarak elde edilebilmesi için gerekli öğeler olduğu akılda tutulmalı ve mimarlıkta en küçük ölçekten kentsel ve bölgesel planlama ölçeğine kadar bütüncül ve bütünleşmiş yöntemler kullanılmalıdır.

Biçimlerin, geometrinin ve mekânsal stratejilerin dikkatli ve düşünceli şekilde tasarlanması ve aynı zamanda doğru malzemelerin, ekipmanların ve işlevsel örgütlenmenin kullanılması kaynak kullanımı, sera gazlarının salınımı ve bütün olarak çevresel etkinin % 50-80 oranında azaltılmasını sağlayabilir.

Strateji

Tasarımla Sürdürülebilirlik:

- Projenin ilk aşamalarında başlar ve tüm paydaşların katılımını gerektirir: işverenler, tasarımcılar, mühendisler, kamu otoriteleri, müteahhitler, bina sahipleri, kullanıcılar ve toplum.
- Yaşam Döngüsü Analizi ve Yönetimi'ni kullanarak, inşaatın ve gelecekteki kullanım sürecinin tüm yönlerini bir araya getirir;
- Tasarım aracılığıyla enerji verimliliğini en iyi düzeyde elde etmeye çalışır. Yenilenebilir enerjiler, yüksek performans ve çevreye uyumlu teknolojileri projenin kavramsal yapısına mümkün olan en pratik ölçüde entegre eder.
- Mimarlık ve planlama projelerinin karmaşık bir interaktif sistemin bir parçası olduğunu, daha geniş bir yakın çevreyle ilişki içinde olduğunu ve toplumun mirası, kültürü ve günlük hayatına ilişkin sosyal değerlerini yansıttığını kabul eder.
- Sağlıklı yapılar için sağlıklı malzemeleri, ekolojik ve sosyal olarak saygılı bir arazi kullanımını ve ilham verici, olumlayıcı ve asilleştirici bir estetik duyarlılığı tercih eder.
- Karbon ayak izlerini, zararlı maddeleri ve teknolojileri ve yapıları çevrenin doğal çevre üzerinde insanlar aracılığıyla yarattığı tüm diğer yan etkileri ciddi bir biçimde azaltmayı amaçlar.
- Yaşam kalitesini geliştirmek, hem yerel hem küresel ölçekte eşitliği teşvik etmek, ekonomik refahı güçlendirmek ve toplumun katılımı ve gücünü fırsata çevirmek için çalışır.

- Tüm insanların yerel ve küresel ölçekte karşılıklı bağımlılığının farkındadır. Kentsel nüfusun, yaşam destek sistemleri için (temiz su ve hava, gıda, barınak, iř, eēitim, saēlık, kültürel fırsat ve benzeri gibi konularda) entegre, karşılıklı bağımlı ve sürdürülebilir bir kırsal-kentsel sisteme ihtiyaı olduēunu kabul eder.
- Kültürel eřitliliēin bir paylaşım, yenilik ve yaratıcılık kaynaēı olarak en az doēal biyoçeşitlilik kadar önemli olduēunu belirten UNESCO kararını destekler.

Uygulama

UIA Konseyi, Sürdürülebilir Gelecek İçin Mimarlık alışma Programı'nın çalışma kapsamını genişleterek, Tasarımla Sürdürülebilirlik Stratejisi'ni uygulamak için pratik yöntemleri geliştirmek üzere uluslararası bir proje ekibi kurulmasına karar vermiştir. UIA, 124 ye ülkesinin tümüyle birlikte, Tasarımla Sürdürülebilir Strateji'nin uygulanması için her ülkenin kendisine özgü ulusal planlar geliştirmeyi amaçlamaktadır. Böylece, Tasarımla Sürdürülebilirlik Misyonu 2011'de Tokyo'da düzenlenecek olan UIA Dünya Kongresi'nde başlatılacak ve 2011 Genel Kurulu'nda resmen onaylanacaktır.